

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnieniem i w agencjach . . .	2,65 "
Na poczet, już z odnośnieniem . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na poczet już z odnośnieniem . . .	8,67 "
Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty abonamentowej. —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 15 gr.
w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm.
3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale
redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Piątek † Aleksandra
Sobota Lucji i Otylii

CHOJNICE, sobota dnia 13 grudnia 1930 r

Słońca wschód 8 4 zachód 15.44
Księżycy wschód 23 41 zach. 2.32

Więści o krótkiej treści

Wybuch w fabryce

W fabryce naboju w Toulon wskutek eksplozji 2 robotnice zostały zabite, 10 innych zostało ran.

Katastrofa kolejowa

wydarzyła się wczoraj w Rouen — Pociąg osobowy najechał na ostatni wagon pociągu towarowego — 5 pasażerów zostało ciężko rannych

Wielki pożar

zniszczył w Neura (Turyngja) 6 domów i 6 stodoł

Wojciech Korfanty ma być zwolniony?

Według doniesienia Robotnika w sferach decydujących zapadło postanowienie wypuszczenia na wolność Wojciecha Korfanteo, którego zwolnienia domaga się Sejm śląski

Na wyspie Kuba

stanowiącej republikę, wybuchło powstanie w niektórych miejscowościach przyszło do walk ulicznych, są zabici i ranni — Wczoraj ogłoszono stan oblężenia — Na prezydenta republiki wywiera się nacisk ażeby ustąpił

Epidemia w koklusz

spowodowała na austrijskich wyspach Salomo na śmierć około 500 dzieci — Donoszą o tem misjonarze

P Bibescu posłem rumuńskim w Warszawie

Prasa dzisiejsza podaje, iż na miejsce wyjeżdżającego z Warszawy i przechodzącego na emeryturę posła rumuńskiego p Cretzeanu, ma być mianowany, według wiadomości z Bukaresztu, posłem rumuńskim w Warszawie p Antoni Bibescu. Przyjazd nowego posła nastąpi w pierwszych dniach stycznia

69 skarg na wybory

Okręgowe komisje wyborcze nadesłały dotychczas Sądowi Najwyższemu 69 skarg na nadużycia przy wyborach do Sejmu

Klub Ch. Dem.

Wczoraj ukonstytuował się klub Chr Dem prezesem klubu parlamentarnego wybrano sen Korfanteo, Prezesem klubu sejmowego wybrano pos Ponikowskiego, wiceprezesami pp: Bittnera, Tempkę i Bryłę, sekretarzami p Gruszczyńskiego a skarbnikiem p Cześniaka

Klub N. P. R:

Prezesem klubu NPR został wybrany pos Faustyniak zastępcą pos A Chądzyński a sekretarzem pos Pawlak

Z senackiego Klubu Narodowego

Senacki Klub Narodowy wysunął na stanowisko wicemarszałka Senatu kandydaturę senks Feliksa Bolta z Pomorza

Rokowania polsko - litewskie

Delegatem litewskim do rokowań z Polską, rozpoczynających się 15 bm, będzie prawdopodobnie tutejszy poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Sidikauskas

Trzęsienie ziemi

Ankara — Dzisiaj o godzinie 12 w okolicy Arzingan odczyto gwałtowne trzęsienie ziemi

Wobec przerwania komunikacji z okolicą, dotkniętą katastrofą na razie szczegółów brak

Dwa wyroki śmierci

W Wadowicach zapadły dwa wyroki śmierci, mianowicie Sąd przysięgłych skazał na śmierć Stefana Badania, za zamordowanie szwagra. Oprócz tego skazany został na śmierć Józef Rytlik, który pomagał Badaniowi w dokonaniu morderstwa. Morderstwo dokonane zostało na tle sporów majątkowych

Z przed 12 wieków

Odkrycia resztek prastarej osady słowiańskiej dokonano w Opolu na Górnym Śląsku niemieckim. Na tzw wyspie Zamkowej odkopano fundamenty z pali drewnianych i szczątki ścian domów z bloków drzewnych, które określili archeolodzy jako szczątki osady słowiańskiej z 1000 — 1200 roku. Odkopane fundamenty ciągną się prawie wzdłuż obu stron jakgdyby ulicy i wskazują na to, iż owa osada składa się ze sporej liczby domów blokhausowych, obronnych

Z obrad sejmowych

Wczorajsze posiedzenie rozpoczęło się o godz 16 10 Marszałek zawiadomił na wstępie, że wpłynął projekt ustawy skarbowej wraz z prelimitarzem budżetowym na okres od 1 kwietnia 1931 r do 31 marca 1932 r, oraz, że wpłynął również wniosek nagły BBWR w sprawie zmiany regulaminu Sejmu z prośbą o uzupełnienie tym punktem porządku obrad. Wobec protestu na ławach klubu Narod marszałek zarządził głosowanie nad uzupełnieniem porządku obrad — Wniosek o uzupełnienie porządku obrad został przyjęty

Następnie Izba przystąpiła do wyboru wicemarszałków i sekretarzy. P marszałek oświadczył, że przeprowadził rozmowę z przedstawicielami ugrupowań sejmowych w sprawie wyboru wicemarszałków i sekretarzy. Klub BBWR, nie chcąc w układzie życia wewnętrznego Sejmu wyzyskiwać swej przewagi, wynikającej z posiadania absolutnej większości i nie chcąc również korzystać z klucza, jaki daje mu zastosowanie zasady systemu d'Hondta, wyrażającego się w cyfrze 4 marszałków dla klubu BBWR na 5, i 7 sekretarzy na 9, pretenduje tylko do stanowisk 3 wicemarszałków i 5 sekretarzy i do tego przygotowuje swoją technikę głosowania, poczem marszałek zarządził głosowanie kartkami. W wyniku głosowania wybrani zostali wicemarszałkami poseł Stanisław Car, poseł Jan Piłsudski, poseł Polakiewicz, poseł Czetwertyński i poseł Dąbski. Wybrani wybór przyjęli. Następnie przystąpiono do wyboru 9 sekretarzy. Wybrani zostali: poseł Borecki, poseł Jaroszewiczowa, poseł Skrypnik, poseł Wawrzynowski, poseł Wójtowicz, poseł Kornecki, poseł Pawlak, poseł Michałkiewicz i poseł Pobożny

Z kolei przystąpiono do trzeciego punktu porządku dziennego tj do nagłości wniosku klubu BBWR w sprawie zmiany regulaminu

Poseł Stanisław Stroński (Kl Nar) wypowiedział się za niedopuszczalnością wniosku w sprawie zmiany regulaminu, jako projekt zmiany regulaminu przewiduje uchwalenie tajności obrad Sejmu na wniosek 75 posłów, podczas gdy Konstytucja zastrzega, iż Sejm może uchwalić tajność posiedzenia na wniosek 30 posłów. Poza tem projekt zmiany regulaminu przewiduje, że komisje nadzwyczajne może Sejm powołać tylko absolutną większością ustawowej liczby posłów, gdy tymczasem Konstytucja powiada, że do prawomocności uchwały Sejmu potrzebna jest zwykła większość — Wobec zachodzącej sprzeczności zgłoszonego wniosku z Konstytucją mówca wnosi o zdjęcie tego wniosku z porządku dziennego Mar

szalek oświadczył, iż sprawa sprzeczności wniosku z Konstytucją jest sprawą komisji regulaminowej

Poseł Jędrzejewicz (BBWR), popierając nagłość wniosku, prosił o uchwalenie, by komisja regulaminowa przedłożyła o nim swe sprawozdanie w terminie 3-dniowym. Z uzasadnienia, dołączonego do wniosku wynika, że nie ma on wcale charakteru politycznego, a tylko ściśle rzeczowy. Następnie mówca w imieniu swego klubu złożył następujące oświadczenie, dotyczące nietykalności poselskiej:

Klub nasz zgodnie ze swą uchwałą, powziętą jeszcze w Sejmie poprzednim ponownie stwierdza, że stojąc na gruncie ograniczenia nieodpowiedzialności poselskiej za te przekroczenia, które mogą być dokonane poza murami izb ustawodawczych, a widząc potwierdzenie słuszności tego stanowiska w wyniku ostatnich wyborów, będzie stale odnosił się pozytywnie do żądania władz sądowych w sprawie wydania członków Izby Ustawodawczych, niezależnie od tego, czy żądanie wydania będzie dotyczyło członka naszego klubu, czy też klubów innych

Poseł Pużak przemawiał przeciw nagłości wniosku o zmianie regulaminu i w imieniu całej opozycji oświadczył, że aczkolwiek nie stoi on na stanowisku bezkarności poselskiej, jednak uważa, że sprawa wydania posła winna być rozważana w każdym poszczególnym wypadku przez komisję. Izba uchwaliła nagłość wniosku oraz termin 3-dniowy dla komisji regulaminowej

P marszałek oświadczył, że komisja będzie utworzona na podstawie dotychczasowych zwyczajów, a więc z 16 członków, przyczem klub BBWR 8 posłów, Klub Nar 2 posłów, PPS — 2 posłów, Klub Ukr — 1, Str Chł — 1, Wyzwolenie — 1 i Piast 1

Na tem porządek obrad wyczerpano

Klub Narodowy zgłosił nagły wniosek w sprawie uwiecznionych byłych posłów w Brześciu, zaś klub PPS zgłosił wniosek nagły o zwolnienie uwiecznionych posłów, wreszcie klub żydowski zgłosił wniosek w sprawie zmiany regulaminu obrad Sejmu

Następne posiedzenie wyznaczone zostało na wtorek dnia 16 bm o godz 10 rano. Na porządku dziennym sprawozdanie komisji regulaminowej z wniosku nagłego BBWR w sprawie zmiany regulaminu, pierwsze czytanie preliminarza budżetowego oraz nagłość wniosków klubu Narod i PPS

Walka z wrogiem ludzkości alkoholizmem

Obradujący w ciągu dwóch dni w Wilnie ogólnopolski kongres antyalkoholowy wzbudził duże zainteresowanie, ściągając licznych delegatów tak z kraju, jak i z zagranicy

Świetne referaty wygłosili goście zagraniczni: dyrektor międzynarodowego biura do walki z alkoholizmem z Lozanny, dr Hercoed „O znaczeniu międzynarodowego kongresu w kraju, w którym się kongres odbywa“ dalej prof Ludwik Puusepp z Tartu z Estonji któremu uniwersytet Stefana Batorego wręczył uroczyste dyplom doktora honoris causa, wygłosił referat „O wpływie alkoholizmu rodziców na układ nerwowy dzieci“, a prof Ernitz z Tartu mówił o walce z alkoholizmem w krajach bałtyckich

Pozatem szereg ciekawych referatów wygłosili uczestnicy kongresu z Wilna, Warszawy, Łodzi, Poznania itd

Obrady zakończył pięknym przemówieniem prof Santkowski z Poznania, przewodniczący zja-

zdu, podnosząc udział w pracach kongresu nie tylko lekarzy cywilnych i wojskowych lecz również studentów medycyny

Zjazd przeciwalkoholowy zakończono przyjęciem szeregu doniosłych rezolucyj

Uchwalono m in zwrócić się do rządu, sejmu i senatu z gorącym apelem o utrzymanie w całej pełni ustawy przeciwalkoholowej i o zarządzenie ścisłego jej wykonywania

Do kongresu przystąpił, jako jego sekcja, obradujący równocześnie w Wilnie przeciwalkoholowy zjazd kolejarzy z całej Polski, uchwalając wnioski w sprawie zwalczania alkoholizmu na kolejach

Postanowiono również zwrócić się do ministerstwa WR i OP o wprowadzenie alkoholologii, jako obowiązkowego przedmiotu w szkołach wszystkich typów, a zwłaszcza na wszelkich kursach uzupełniających dla nauczycieli oraz o wprowadzenie alkoholologii, jako przedmiotu na wydziałach medycznych wszystkich wszechnic, M in powzięto szereg rezolucyj w sprawach walki z alkoholizmem w armji

Znaczenie Pomorza dla Polski

Miesiąc od dnia 16 listopada r. b. jest „miesiącem Pomorza“ jest więc okresem czasu, poświęconym orjentowaniu społeczeństwa ku morzu — Natłok wydarzeń politycznych — wybory zmiana rządu i wiele innych — odwróciły nieco uwagę kraju od zagadnień objętych programem miesiąca morskiego, a jednak istnieją nakazy najwyższego rządu, które zmuszają do tego, aby sprawy morskie stały się i jaknajmocniej podkreślać w świadomości narodowej

Było w tradycji naszej wielkie hasło: „od morza do morza“! Odbudowa własnej państwowości zrealizowała ten postulat połowicznie i skąpo. O południowej granicy morskiej trudno dziś mówić, ale także dostęp do Bałtyku został nam bardzo skąpo oddany. Na 3500 km granic lądowych mamy zaledwie 70 km granicy morskiej (2 proc), gdy Niemcy mają 25 proc, Francja nawet 50 proc, Włochy — jeszcze więcej. Ale pokazaliśmy światu, że nie lekceważymy tego skrawka wybrzeża, że nie pozostaje on w naszym władaniu biernym nieużytkiem

W budowę portu w Gdyni włożonych zostało dotychczas około pół miliarda złotych kapitału społecznego i państwowego. Dla zbliżenia Polski ku morzu podjęto budowę wielkiej magistrali kolejowej Śląsk — Bałtyk, która już pochłonęła około 120 milionów, i pochłonie jeszcze conajmniej drugie tyle. Ten olbrzymi nakład finansowy dowodzi najdobitniej, że dostęp do morza przestał być w Polsce jakąś jedynie prestiżową kwestią, lecz urósł do rozmiarów potężnego problemu gospodarczego — społecznego

Dzisiejsze obroty handlowe (import i eksport) przez nasze porty, a więc łącznie przez Gdańsk i Gdynię, stanowią 40 proc ogółu naszego handlu zagranicznego, co daje miarę niezbędności dla nas tego kipiącego dziś pracą wybrzeża. Dalsza „instrumentacja“ morza polskiego, a więc wykonanie kolei węglowej, regulacja i uszlachetnienie dorzecza Wisły, dalsza rozbudowa portów — znacznie wzmogą i zaakcentują udział morza w naszym życiu gospodarczym. Co więcej, polskie wybrzeże z biegiem czasu stanie się pomocą gospodarczą dla pewnych działów ekspansji czechosłowackiej, a być może i także rumuńskiej i węgierskiej, a więc stanie się węzłem współpracy międzynarodowej

Wiadomo jednak powszechnie, jak zawistnym okiem patrzy na ten rozwój stosunków nasi niemieccy sąsiedzi. Cała wschodnia polityka Rzeszy nastawiona jest na odwojowanie Pomorza, przyczem nie liczy się ona całkowicie ani z rzeczywistością traktatów, ani z prawdą stosunków etnograficznych, ani z momentami gospodarczymi. Przeciwnie traktatowa wysuwa upozorowaną modnym relatywizmem brutalną tezę pruską o „świstkach papieru“, prawdziwie przewagi liczebnej elementu polskiego przeciwstawia zorganizowany kolonizacyjny napór niemiecki i polską ekspansję ku morzu pragnie przytłoczyć wskazywaniem na rzekomo katastroficzne skutki odcięcia Prus Wschodnich od reszty Rzeszy

Ale cóż mówi statystyka? Oto obroty Polski od i do morza wynosiły w 1929 roku okragło 12 milionów ton, gdy obroty tranzytowe między Rzeszą a Prusami Wschodnimi wynosiły w tymże roku zaledwie 1,4 miliona ton, a więc niemal 10 razy mniej! Czyż może być wątpliwe, co jest z czysto gospodarczych względów ważniejsze? I czyż może być wątpliwe gdzie leży wielka przyszłość całego Pomorza, które przed wojną było jedną z drugorzędnych prowincji niemieckich, a dziś pchało potężną siłą motoryczną rozwoju Gdyni i pędu go

spordarczego Rzplitej ku morzu, rozwija się coraz potężniej i szerzej

„Miesiąc Pomorza — pisze „Polska“ — ma nam te obiektywne i niewzruszone prawdy uprzytomnić. Powinny one istotnie wybić się nad cały rozgwar dnia powszedniego i stać się dla całego narodu nietylko okolicznościowymi ale powszednimi drogowskazami pracy. Bo jakże to daje się sprawa dosodnie streścić: wielkie dobro — silnie atakowane! Gdy wielkie dobra są mocno atakowane — obrona musi być zupełnie kategorierna i bezwzględna

Tak właśnie i my wszyscy musimy pracować nad obroną naszego dostępu do morza: silnie go rozbudowywać i zdecydowanie go bronić

Główne zadanie nowego parlamentu

Orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej, odczytane przy otwarciu Izby prawodawczych, położyło główny nacisk na problem zmiany konstytucji „Siła i rozwój Państwa — twierdzi głowa Państwa — gruntuje się na powadze i mocy dobrych praw, rządzących jego życiem“ Dotychczasowa konstytucja, jak głosi orędzie „opracowywana była w zgiełku wojny zewnętrznej i wśród głębokich wewnętrznych rozbieżności“, a pozatem „nie była niezależnym dorobkiem własnego doświadczenia, własnej myśli“ i dlatego też „nie okazała się dziełem doskonałym“, mianowicie: nie dała Państwu „warunków dla rozwoju jego siły“ Do tychczasowe próby zmian ustrojowych spęły na niczem, ale obecnie Prezydent Rzeczypospolitej wierzy, iż „Sejm i Senat przystąpią z całą dobrą wolą“ do pracy i „w pierwszym rządzie podejmą wielką pracę nad naprawą zasadniczych praw, rządzących Rzeczypospolitą“

Powyższe orędzie ustala tedy główne zadanie trzeciego zwyczajnego przedstawiciela narodu Polski odrodzonej: tem zadaniem ma być rewizja konstytucji

Zbędnym byłoby uzasadnianie, jak dalece zadanie to jest dojrzałe, i jak jednocześnie jest ono poważne, trudne i odpowiedzialne. Żadną miarą nie stać nas na przewlekłe sytuacje przejściowe, w których stare prawo żyje już tylko w porach, nowe jeszcze się nie wykuło, a w społeczeństwie zaczyna się częściowo urabiać niezdrowy pogląd, że konstytucja wogóle jest fikcją, bez której ludzie mogą się obchodzić. Taki stan rzeczy — pisze „Polska“ — absolutnie nie jest zdrowy, i dlatego nakaz Pana Prezydenta co do definitywnego załatwienia problemu konstytucyjnego jest zupełnie słuszny

Wobec postawienia go przed tak ściśle określonym zagadnieniem, parlament obecny nabiera cech specjalnych: staje się jakdyby drugą konstytuanta polską. To trzeba całkiem wyraźnie podkreślić. Bo ta cecha naczelna zrodzi szereg ważkich konsekwencji. w pierwszym zaś rządzie tę, że przy pracy nad zadaniem trudnym i odpowiedzialnym parlament sam zachować musi powagę, skupienie, poczucie odpowiedzialności i rzeczowe nastawienie pracy. Powaga i moc tych „dobrych praw“ o których mówi orędzie, tylko wówczas będą mogły być naprawdę i na dłuższą przyszłość zabezpieczone, jeżeli zostaną ugruntowane na rzetelnej, głębokiej i poważnej pracy zbiorowego prawodawcy. I jeśli prawa te zostaną w życiu oparte o dojrzałą świadomość narodu —

Bo ta świadomość jest jedynym źródłem i jedyną siłą prawa. Gdy prawo nie ma oparcia w świadomości

domości środowiska społecznego, gdy jest mu obce, gdy przepis prawa przychodzi jakdyby z zewnątrz, spada z Olimpu prawodawczego a nie wykwita z masowego przekonania obywateli — wówczas prawo nie jest dobre i roli swojej nie spełni. I dla tego każdy prawodawca, jeśli chce po sobie zostawić dzieło trwałe i owocne, musi natchnienia twórczego szukać w psychice i w tradycji narodu

Konstytucja marcowa niewątpliwie nie odpoowiedziała tym warunkom. Słabo wzorowana na wzorach francuskich, nadomiar przesyciona echemi trwogi przed buńczucznym pochodem demagogii lewicowej, ustawa z dnia 17 marca 1921 r. nie uwzględniła ani szczególnych rasowo-psychologicznych właściwości narodu, ani faktu rozdrobnienia politycznego, ani okoliczności naszego arcytrudnego położenia geo-politycznego ani wreszcie nawet słabości strukturalnej młodego państwa i jego ubóstwa materialnego

Zmiany, jakie ma przynieść nowy parlament, są w tej chwili jeszcze naogół zagadką. Jeśli jednak mają zrealizować te warunki, o których mówi orędzie Prezydenta Rzplitej, jeśli więc mają dać „dobre prawa“, będące „niezależnym dorobkiem własnego doświadczenia“, posiadające „powagę i moc“ — muszą znaleźć formułę prawa pisanego, która by zrealizowała zasady: zdrowej wolności sił twórczych narodu pod przewodnictwem silnego, sprawiedliwego rządu

Jeśli to zadanie nowy parlament potrafi spełnić, historia utrwali na wieki jego pamięć. Droga pracy stoi otworem! Ale w pracy tej muszą pomysłami i wolą posłów i senatorów kierować wyłącznie najwyższe nakazy dobra ogólnego i zdrowe wyczucie rzeczywistej woli narodu

Strzały w parlamencie duńskim
Kopenhaga — W parlamencie duńskim doszło w środę do niebywałego zajścia

Okolo godziny 16, gdy przemawiał minister opieki społecznej Steincke, z galerji usiłowano mu przeszkodzić okrzykami. Jeden z wódzów zaczął przemawiać, lecz został ubezwładniony przez tajną policję i straż parlamentarną. Wówczas sąsiad jego wyciągnął rewolwer i strzelił w kierunku policjantów, nie raniąc na szczęście nikogo. Policja aresztowała cztery osoby, pomiędzy niemi 2 znanych komunistów

Tajemnicza zbrodnia
Na szosie gdańskiej w pobliżu Borówna w pow bydgoskim znaleziono nieprzytomnego ciężko poranionego mężczyznę. Stwierdzono, że nieznanego przywieziono od strony Świecia, prawdopodobnie samochodem ciężarowym i położono w poprzek szosy. Po przewiezieniu do lecznicy powiatowej w Bydgoszczy przy nieznajomym znaleziono książeczkę wojskową na nazwisko 28-letniego Władysława Dańczaka ze Stężyc w pow kościańskim

Władze śledcze wdroszyły dochodzenia w celu wyświeetlenia zagadkowej zbrodni

Miljonowy dar na rzecz lekkiej atletyki
Z Nowego Jorku donoszą, że pewien bogacz amerykański, pragnący zachować incognito, przekazał amerykańskiej Federacji atletyki 2 milj. dol., od których odsetki wyniosą rocznie 100,000 dolarów. Suma ta będzie, zgodnie z wolą ofiarodawcy, obracana na trenowanie i doskonalenie najlepszych talentów, oraz a wyszukiwanie nowych talentów na tem polu, odpowiednie szkolenie i ćwiczenie wrodzonych uzdolnień

Najstarszy pływak w Europie
Dnia 8 grudnia skończył inwalida Roessner z Herzberga 90 lat. Rok temu pełnił on jeszcze funkcję nauczyciela pływania — W r 1929 zdobył nagrodę w pływaniu na dystansie 50 metrów. Posiedzenia parlamentu nie przerwano

Choinka polska

w polskim tylko stroju

(Dokończenie)

Światy z opłatków, które Reymont opisuje w I części Chłopów są symbolami szczęścia domowego, dlatego lud polski je czci i starannie przechowuje przez cały rok, bo od ich utrzymania — ocalenia — zależy szczęście domostwa

„Szkłane igielki, rybki i ptoski“ przypominają nam ciekawe opowiadanie pewnego górala „Skąd powstał zwyczaj ubierania drzewka na Boże Narodzenie“, spisane przez p. Annę Dobrzycką — Góral słyszał od swego dziadka, że się Pon Jezus na Podholu urodził, bo kiezbyta pasztuszkowie chodzili pokłonić mu się tak daleko — I niedziydz fciół oboci Jezuska — co dziycionteczku podaruwać? Poseł niydzwydz jako mu baba kozała, zna seł piykne smreczka, ułomił i niesie — A ze mu siał bez kila ppotoków przechodził, to się w koz dym drzywko zamocalo, a pote zaroz marzło, no i porobiely się na nim śliczne sklانة igielki, smreczek świycił jak żeby go fto dyjamentami obsypol. Uwiadzielo się to rybkom i daliże hipkać na drzywo, po drodze ptoski posiadały i tak niydzwydz zaniósł sytko do sopki — Pan Jezus się cieszył, rodzina podziękowala, no i widzicie pani, z tego co posło, ze teraz strojom dzieciom drzywko na Boże Narodzenie i schniejakie świycidelka na niym wysaja

Zapomnieć nie wolno o łańcuchu serduszkowym,

o którym pisze profesor dr Jan Zubrzycki „Chodzi o wszczepianie w dzieci, w ich umyśle się rozwijające obrazu łączności serdecznej aby miłość narodowa spajała nas wszystkich w jeden łańcuch milionowy z ogniw serc naszych ukuty i sprzągnięty“ — Łańcuszek serduszkowy wyda je mi się ze wszystkich łańcuchów najpiękniejszym — Zaznaczyć należy, że dzieci bardzo chętnie wykonują te ozdoby — Niewątpliwie zainteresowanie się temi ozdobami byłoby jeszcze większe, gdyby np znalazły się fundusze na zakup do brych książek, jako nagród za starannie i ładnie wykonane ozdoby choinkowe — Wyrabiać należy tylko takie ozdoby, które kryją w sobie jakąś głębłą myśl, podobnie jak poprzednio wymienione

Zanim zaprowadziło się u nas drzewko, rodzina polska gromadziła się wokół złóbka czyli szopki — Zwyczaj ten sięgający 13-go wieku, roz powszechnił w Polsce bracia franciszkanie i dziś trudno sobie wyobrazić święta Bożego Narodzenia bez szopki, do której oznaczenia niemal mechanicznie dodaje się przymiotnik krakowski, co jest jednak niesłuszne bo i inne okolice Polski mogą się pochwalić szopką — Szopka winna być utworzona wedle wyobrażeń artystów polskich. Niech to będzie zupełnie prosta stajenka, lecz w cechach polskiego budownictwa drzewnego

A więc pracujmy wytrwale nad usunięciem szklanych, banalnych i tandetnych ozdób, pochodzących z fabryk niemieckich czy żydowskich, które dzięki cudzoziemskim zwyczajom przedostały się do Polski; nie trwońmy pieniędzy na tan

detę zagraniczną, trzeciorzędą co do artyzmu a narażającą polskie dzieci na spaczenie oka i smaku, lecz przystrojmy drzewko wigilijne w szkole naszej własnymi wyrobami, opartymi o wzory czysto polskie — Pod choinką zbudujmy szopkę w stylu polskim, czyli stwórzmy prawdziwie choinkę polską, na wzór — w celach propagandy twórczości swojskiej — rodzimej!

W chwili nadchodzącego czasu czynienia zakupów na „gwiazdkę“ zwrócić należy ponadto gorąco uwagę na rodzimą wytwórczość w dziedzinie zabawkarstwa, która nie tylko jest więcej gustowna, lecz również bardzo bogata we wzory — Nie ulega żadnej wątpliwości, że dziś możemy już bardzo skutecznie rywalizować z zagranicą pod względem pomysłów artystycznych — A pamiętajmy, że każdy grosz, wydany na zabawki czy też inne podarki produkcji krajowej, osnutej na pięknych swoich motywach, przyczynić się może nie tylko do utrzymania w ruchu warsztatów pracy, ale i do zatrudnienia licznych rzesz robotników w kraju

Pamiętajmy więc i o tem, że pod polsku przybraną choinką znaleźć się powinny jedynie i wyłącznie prawdziwie polskie podarki! W ten sposób spełnimy obowiązek, nałożony na nas przez nasze władze: obowiązek uświadamiania młodzieży o powinnościach obywatela w stosunku do państwa i do własnego społeczeństwa w zakresie życia gospodarczego

Poznań

J. Sobolewski

ROZMAITOŚCI.

Ataki na Kościół

Mimo niewątpliwego zanikania uprzedzeń antykatolickich w Anglii nienawiść pewnych kół anglikańskich do katolicyzmu jest faktem

Po przeszłorocznych uroczystościach stulecia emancypacji, które ujawniły siłę i żywotność Kościoła katolickiego w tym kraju, nienawiść ta zdaje się, wzrosła jeszcze bardziej — Wprawdzie chodzi tu głównie tylko o pewien ekstremistyczny odłam sekty anglikańskiej ale i anglikanizm urzędowy nie jest bez winy, gdyż udziela on owym ekstremistom swej aprobaty i poparcia przez skryte ataki, które zwraca od czasu do czasu przeciwko Rzymowi

W ostatnich czasach znów powtórzyły się antykatołickie wystąpienia kierowniczych czynników państwowego wyznania brytyjskiego — W ubiegłym tygodniu anglikański arcybiskup z Canterbury czynił publicznie wyrzuty Rzymowi z powodu jego stanowiska wobec problemu połączenia Kościołów a biskup anglikański z Liverpoolu dr David objął patronat nad serją wrogich katolickim Rzymowi odczytów niejakiego dra Couldona, z uniwersytetu w Cambridge, którego uczciwość i bezstronność historyczna, jeżeli chodzi o Kościół katolicki, daje wiele do myślenia — Ten sam dr David atakował publicznie katolików w mowie, wygłoszonej w dniu 11 listopada z okazji odsłonięcia pomnika ku czci poległych w wojnie światowej zażegnana na kilka dni

Uczony Polski zbiera laury w Anglii

Królewski Instytut Antropologii w Londynie odznaczył medalem zasługi dr Bronisława Malinowskiego, profesora antropologii Uniwersytetu Londyńskiego, stałego profesora Londyńskiej Szkoły Nauk Ekonomicznych i Politycznych za wybitne prace w dziedzinie antropologii

Profesor Malinowski, Polak, doktoryzował się w dawnym Cesarstwie austriackim: od roku 1910 dokonał wielu prac naukowych dla Muzeum Brytyjskiego i Szkoły Nauk Ekonomicznych

W początkach roku 1914 profesor Malinowski udał się z Ekspedycją Antropologiczną Roberta Monda do Nowej Gwineji i północno — zachodniej Melanezji, skąd powrócił do Australji w roku 1918, a do Europy w roku 1920

Człowiek, który 211 lat czekał na pogrzeb

Człowiekiem, który przeszło 200 lat czekał na swój pogrzeb, był sławny rycerz, książę Karol Eugeniusz von Kroy, zmarły w roku 1702 — Poświęciwszy się za młodu karierze wojskowej szybką dla swego męstwa i zdolności zdobył sławę znakomitego wodza — Początkowo był w służbie duńskiej, następnie walczył w szeregach austriackich, aż wreszcie przeszedł pod sztandary Augusta Saskiego, z ramienia którego posłował nawet do Piotra Wielkiego

W walce nad Narwią dostał się książę do niewoli szwedzkiej, i odesłany został do Rewla — Tutaj wśród tajemniczych okoliczności, został zabity prawdopodobnie w pojedynku — Zwłoki księcia nie zostały pochowane, lecz wstawione do krypty kościoła św. Mikołaja aż do chwili gdy rodzina zadecyduje, gdzie miały być pogrzebane — Wkrótce jednak o zwłokach księcia zapomniano

Dopiero po stu latach zainteresował się trumną kościelną i stwierdził, ku swemu zdziwieniu

że ciało nie zabalsamowane zresztą, nie uległo zupełnie zepsuciu, a tylko wyschło na pergamin — Poczęto więc pokazywać te zwłoki turystom jako rzecz niezwykłą — Ponieważ ciągnięto w ten sposób znaczne zyski, zwłoki księcia otaczano jaknajwiększą pieczołowitością — I oto ciało znakomitego rycerza przez pierwsze sto lat po śmierci zupełnie zapomniane, przez następne stulecie służyło jako wabik dla turystów — Dopiero w końcu ubiegłego wieku na żądanie potomków, zwłoki rycerza przestano publicznie pokazywać, a dopiero w 1913 czyli w 211 lat po śmierci, pochowano je wreszcie w podziemiach świątyni

Czy w kinie wolno się całować?

Istnieje taka zasada prawnicza: „co nie jest zakazem, to czynić wolno” — Dla wszystkich zainteresowanych jest w każdym razie ważną rozprawę sądową, co prawda amerykańską, ale może właśnie dlatego interesującą, że pochodzi z kraju w którym zasady moralności traktowane są dosyć po macoszemu

Krótko mówiąc: Dwoje całowało się w kinie, podczas wyświetlania filmu — Całowali się tak niezręcznie, że kiedy zapalono światło, przyłapało ich na gorącym uczynku — To oburzyło wszystkich, którzy się nie całowali — Właścicielowi kina nie pozostało nic innego, jak wyprosić jawno grzeszników z sali

On i ona wnieśli skargę o publiczną obrazę — Jestem właścicielem przybytku sztuki, a nie pospolitej knajpy, — mówił dyrektor — Nie wtrącam się do tego, co się dzieje pociemku, ale przy świetle wymagam przyzwoitości — Świadcówkę zeznawali, że wspomniany wypadek wywołał publiczne zgorznienie

A para tłumaczyła się: Nie dopuściliśmy się niczego, coby przez cenzurę filmową było zakazane — Przez wyproszenie z przedstawienia rzucano na nas cień przestępczości, czyli że obrażono nas publicznie — Tylko odpowiednie odszkodowanie pieniędzy ze strony właściciela kina może przywrócić nam dobre imię

Sędzia wahał się — Wtedy wytoczyła para drugą argument: Zresztą jesteśmy małżeństwem — Jeśli małżeństwu nie wolno ujawniać publicznie swych uczuć, to należy się obawiać, że ludzie przestaną użyczyć wogóle w małżeństwo!

To zaważyło — Dyrektora kina zasądono a małżeństwu wypłacono dużo dolarów odszkodowania

Historja żalosa o wesolem zakończeniu

Dwaj przyjaciele, studenci pewnego uniwersytetu byli naprawdę przyjaciółmi na śmierć i życie — Zajmowali wspólnie skromny pokój i dzielili wspólnie radość i smutek

Biedacy przeżywali dość często dni głodówki wiodąc życie mizerne o chłodzie i głodzie — Dni ostatnie dały im się specjalnie we znaki, bo mieli pustkę przeraźliwą w kieszeniach, a żadnych widoków na lepsze jutro — Co tu począć? Rozpacz była u progu ich dusz — Siedzieli więc smutnie na ławce nad rzeką i rozmyślali — Nagle jeden z nich spostrzegł tablicę, a na niej napis: „Kto uratuje tonącego od śmierci, otrzyma 20 zł nagrody”

— Więc co, będziemy symulować akcję ratowniczą — rzekł Adam — wskocz do wody, a cię „wyratuję” i dostaniemy dwadzieścia złotych

W mig zrealizowano plan Bernard udając samobójcę, wskoczył do rzeki

go ma na myśli

— To więc wyjaśnia — wykrzyknął Randolph gwałtownie i urwał w pół zdania

— Tak! — odparł Mitchel — To wyjaśnia wszystko — Nie gniewaj się, że musiałeś czekać, zyskujesz bowiem nie tylko wybrankę serca swego, ale i ten czek, który jej wręczyć muszę, jako kwo to zakładu — Moi panowie, wnoszę toast ku czci zwycięskiego Randolpha

Wypito w milczeniu, gdyż zmieszani goście wiedzieli, że nastąpi coś poważnego i czekali na to w napięciu

— Drodzy przyjaciele, skończyłem opowieść swoją — rzekł Mitchel — i dodam tylko, że poprosiłem pana Barnes, by podjął tę nić i o ile zdoła rozwikłał ją — Posłuchajmyż teraz jego sprawozdania

ROZDZIAŁ OŚMNASTY

Sprawozdanie Barnes

Panowie! — zaczął Barnes, powstawszy — Jestem zwyczajnym sobie człowiekiem, wykonującym zawód mój, którym wielu pomiata, ja atoli mając konieczne do tego uzdolnienie, uważam go za swój obowiązek — Nasz szanowny gospodarz byłby niezrównany detektywem, to też mając opowiedzieć to co uczynić zdołałem, podkreślam, że niczego bym był nie dokonał bez cennej jego pomocy

W pokoju, gdzie dokonano morderstwa znalazłem dziwny guzik, tak podobny do garnituru posiadanego przez Mr Mitchela, że zacząłem podejrzewać o tę zbrodnię — Dużo zużyłem czasu na wykrycie danego związku, ale nie był on stracony, gdyż odkryłem prawdziwe nazwisko nieboszczki, Róży Montalbon, co mi bardzo pomogło w dalszej pracy — Następnie, stwierdziwszy niewinność pana Mitchela, przyznałem to otwarcie i otrzymałem od niego adres paryskiego jubilera, który dostarczył guzików — Pojechałem tam

Ale w tem stała się rzecz dziwna — Adam nie rozpoczął akcji ratunkowej jak było umówione a tylko stał spokojnie i czytał napis umieszczony poniżej tablicy Napis opiewał jak następuje: „Kto wydobędzie topielca z wody, otrzyma 50 złotych

Adam zawahał się na chwilę co począć, ale do bre serce jednak — zwyciężyło — Wskoczył więc za przyjaciela do wody i uratował słabnącego już towarzysza

Następnego dnia otrzymał Adam nagrodę w sumie 50 zł W ten sposób została nędza przyjaciół

Nowa ekspedycja do wieży Babel

Z Londynu udała się do Mezopotamji nowa ekspedycja uczonych, celem zbadania w okolicach starożytnego miasta babilońskiego Kisch znalezionych tam wykopalisk — Miasto Kisch uważane jest wśród uczonych za najstarsze miasto na ziemi — Ekspedycja zamierza wydobyć z ziemi w całości świątynię bogini Matki — Według najstarszych podań ludzkości, bowiem Matka ulepiła ludzi z gliny

Na czele ekspedycji stoi znany uczyony angielski Wathelaine, który popełnił nader poważne odkrycie w pustyni mezopotamskiej — Ekspedycję finansuje spółka bogatych antykwaryjuszów, która w tym celu zebrała około miliona funtów szterlingów — Odczytywaniem wydobytych napisów i określaniem wartości wszystkich znalezionych przedmiotów zajmie się profesor oksfordzkiego uniwersytetu Langdon

Od dłuższego już czasu profesor Langdon zajęty jest odcyfrowaniem napisów na 400 tabliczkach glinianych z pismem klinowym, które to tabliczki wydobyto również w Kisch — Zdaniem profesora Langdona, odczytanie tych tabliczek przyniesie rozwiązanie dokładne zagadki, jaką jest dotychczas dla wszystkich uczonych historia potopu — Oprócz kontynuowania prac nad wydobywaniem świątyni bogini Matki, ekspedycja zajmie się jeszcze odkopaniem: świątyni Nabu, hodonozora:

Tragedja z przed 3500 lat

W jednej z miejscowości Austriji Dolnej znaleziono grób, pochodzący, zdaniem archeologów, z przed 3500 lat, mianowicie męczyzny pogrzebanego obok swojej żony, która podczas pogrzebu została zabita, ażeby spocząć w jednym grobie z mężem — Szkielety leżały zupełnie wyciągnięte i były pierwotnie związane u rąk i bioder — Pochodzi to z obawy pierwotnych ludzi, by zmarli nie wstali i nie powracali do swoich chat po pożywnie — Z tego też powodu ułożono w grobie na czynia z jadem — Żona złożona do grobu z mężem jeszcze żywa — Po skrupowaniu jej rozbito jej głowę kamieniem, który w grobie również znaleziono — Głowa jej jest całkiem roztraskana, a ramiona w ostatnim ruchu samoobrony podniesione do góry — Szkielet uwidocznił zatem wszystkie fazy tragedji z przed 3500 lat

Zachodzi tu fakt grzebania wdowy razem z mężem, jeszcze dzisiaj zachodzący w Indjach — Ostatnia tego rodzaju ofiara zdarzyła się w Europie w roku 1341, podczas pogrzebu litewskiego księcia Giedymina — Razem z nim spalono wówczas jego ulubionego służącego i trzech pojmanych rycerzy — Wspomnienie tego rodzaju jeszcze istnieje w Albanji i Bośni, gdzie kobiety na grobie męża składają warkocze

Detektyw zwyciężony — zwycięzcą

66)

— Może pan wymieni nazwisko złoczyńcy? — spytał w końcu Thaurer

— Nie! — oświadczył Mitchel spiesznie — Nie mam bowiem niezbitych dowodów winy jego

— Wszakże mówiłeś pan żeś widział jak kradł rubin! — zauważył Thaurer

— Tak jest — Ponieważ jednak sam zostałem o to posądzony, nie mogłbym dać dostatecznie ważkiego zeznania — Oto com uczynił dalej w tej sprawie — Szło głównie o uniemożliwienie sprzedaży rubinu, co nie było rzeczą trudną, gdyż zna ją go handlarze całego świata — Zawiadomiłem ich a jednocześnie i mego podejrzanego — Życzeniem mojem było także przesunąć wyjawienie aż do dzisiejszego wieczoru, kiedy wygrać miałem zakład — Zauważyłem dawniej już, że mój ptaszek radby zaślubić bogatą Amerykankę, gdyż wy pytywał zresztą o majątek mojej młodej szwagierki — Dałem odpowiedź tego rodzaju, że mogłem iść o zakład, iż będzie się starał pozyskać ją sobie — Potem uczyniłem coś może niewłaściwego ale czując się panem sytuacji, chciałem kierować wydarzeniami — Złożyłem się z Dorą, że do dziś nie przyrzeknie nikomu ręki swojej, podkreślając że jeśli wygra zakład, dopomoże mi znacznie do wygranego mego

Gdy Dora uczyniła ten zakład, Randolph cofnął się póżroście, skutkiem podejrzenia przeciw Mitchelowi, tak że była nań zła, nie uważając go już niemal za konkurenta — To też z wielkim niepokojem wysłuchiwała niespodzianych oświadczeń jego — Ale zdecydowana wygrać zakład postąpiła jak już wiemy

— Chociaż Mitchel nie wymienił nazwiska zbrodniarza, wszyscy niemal obecni wiedzieli ko

Guzik posiadany przeze mnie miał błąd i z tego punktu wyszedłem — Jubiler podał mi nazwisko rzeźbiarza, który miał dla niego kameję, ale o guziku z wadą nie wiedział nic — Dopiero przy pomocy policji paryskiej, po całym miesiącu poszu kiwań odnalazłem tego człowieka — Powiedział mi, że go sprzedał przyjacielowi — Tenże podarował go pewnej damie, a gdy ją także odnalazłem wyszło na jaw, że guzik, który poznała, został jej skradziony przez pewną kobietę którą nazwała Kreolką — W ten sposób natrafiłem na ślad Montalbon — Niedługo wywiadałem się, że ma przyjaciela, Jana Molitaire — Był to funkcjonariusz pewnej paryskiej firmy jubilerskiej i miał za zadanie wysyłkę kupionych klejnotów — On to właśnie sporządził spis drogich kamieni — Jeden egzemplarz znalazłem w sukni zamordowanej, a drugi pokazał mi Mr Mitchel — Okoliczność ta była mi wówczas bardzo zagadkową, a jednocześnie podejrzaną

Mr Mitchel kupił podobno dawniej od tej kobiety cenne dlań dokumenty, zapłacił brylantami i poradził sprzedać je pewnej firmie paryskiej, dając w tym celu list polecający

— Tak się stało! — wtrącił Mitchel — Chciałem wydalic tę osobę z Ameryki, a także odzyskać brylanty, co mi się powiodło za pośrednictwem owej firmy

— Przy sposobności sprzedaży tych brylantów zobaczyła Molitaire'a — ciągnął dalej Barnes — Niedługo potem kupił Mr Mitchel drugą kolekcję a Molitaire wiedział o tem, oczywiście, gdyż musiał zapakować kamienie, celem wysyłki do Bostonu — Prawdopodobnie, mając zamiar skraść je po odbiorze z cła, namówił on tę kobietę, by mu towarzyszyła za ocean, czego dowodem jest, że w dniu wysyłki klejnotów zaniechał swych funkcji w firmie poczem ślad obojga znikł z Paryża:

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z Pomerza

W Komorck — Zakończenie 3 kursów hafciar- skich — W sobotę odbyło się zakończenie 3 kursów hafciarckich 6 tygodniowych, urządzonych przez Pomorskie Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego w Toruniu przy finansowej pomocy Wydziału Powiatowego w Świeciu, połączone z pokazem robót w ciągu tych kursów wykonanych — Pokaz był stosunkowo bogaty, gdyż w kursach brało udział blisko 90 pań i panienek — robił miłe wrażenie dzięki gruntownemu ułożeniu robót w jednej z większych sal szkoły powszechnej, był dowodem pilności uczennic, a przede wszystkim chlubnym świadectwem działalności instruktorki Pomorskiego Towarzystwa Popierania Przemysłu Ludowego p Wryczanki — Komisja oceniająca wyróżniła prace następujących pań. Gorczyńskiej Jadwigi, Dziobowej Marii, Wódkowskiej Cecylii, Dojterowej Leokadii, Dąmówniej Marii, Danielewiczówny Marii, Karpińskiej Moniki, Damratówny Stefanii, Jagłówny A

Bzowo — Kurs haftów — Z dniem 1-go grudnia rozpoczął się w Bzowie 6 tygodniowy kurs haftów kaszubskich Pomorskiego Towarzystwa Popierania Przemysłu Ludowego — Kierowniczką kursu jest p Wryczanka — Dalsze kursy haftów projektuje się w powiecie świeckim: w Osiu, Łązku, Lnianiu, Lipinkach i w Nowem — Ponieważ organizacja zbytu wyrobów przemysłu ludowego zasadniczo nie należy do zadań Towarzystwa Popierania Przemysłu Ludowego i ponieważ na podstawie tych kursów spodziewać się należy poważnego rozwoju przemysłu ludowego w powiecie, przystępuje świecki oddział Pom T-wa Popierania Przemysłu Ludowego w najbliższym czasie do zorganizowania odpowiedniej spółdzielni

Kartuz — Uwolniony od winy i kary został za mieszkujący tu dawniej mistrz kominiarski Baumert — Sąd apelacyjny w Toruniu w nowej rozprawie orzekł, że Baumert został swego czasu na podstawie mylnych doniesień niesłusznie zasądzony za rzekome krzywoprzysięstwo i dla tego uwolnił go od winy i kary

Nowemiasto — PP Obremski i Pawski zwolnieni, pozostaje Leski — W sobotę na polecenie sądu w Brodnicy zwolnieni zostali z więzienia śledczego w Toruniu członkowie OWP w Nowemmieście, Antoni Obremski i Kazimierz Pawski, którzy pozostawili w więzieniu 31 dni — Pozostaje jeszcze nadal w więzieniu śledczym Stefan Leski z Nowogomiasta, którego zwolnienie powinno też wkrótce nastąpić

Lubawa — Wzór sługi — Onegdaj zmarła śp Paulina Czarnowska, gospodyni ks prałata Kasy ny, która przez przeszło 40 lat wiernie i sumiennie zarządzała domem ks Prałata — Mimo podeszłego wieku pełniła swe obowiązki bez narzekania aż do czasu, gdy choroba rzuciła ją na śmiertelne łożo — Może ona być wzorem dla innych sług, które z roku na rok szukają innego miejsca nie mogąc w jednym dłużej wytrzymać — Trzeba jednak jak np śp Czarnowska, pokochać swą pracę, gdyż w tem właśnie leży tajemnica wytrwania — W środę odbyła się jej eksportacja a w czwartek pogrzeb — W kondukcji na cmentarz kroczyło 9 księży i moc wiernych Niech odpoczywa w pokoju!

Gdynia — Wielka konferencja gospodarcza w Gdyni z p prezesem Pomorskiej Izby Skarbowej Kossjorem na czele — W sobotę dnia 6 grudnia br odbyła się w Gdyni w sali Magistratu wielka konferencja gospodarcza z inicjatywy Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu oraz dzięki staraniom Towarzystwa Kupców Samodzielnych w Gdyni, w której wzięli udział przedstawiciele wszystkich sfer gospodarczych Gdyni — W konferencji tej wzięli udział p Prezes Pomorskiej Izby Skarbowej p Kossjor w towarzystwie kierownika oddziału administracyjnego Izby p Krzewskiego oraz członek dyrekcji Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu p Niewiakowski

Konferencję zagał prezes Towarzystwa Kupców Samodzielnych w Gdyni p Dyr Mucha, witaając obecnych a w szczególności p Prezesa Pomorskiej Izby Skarbowej Kossjora, oraz przedstawicieli życia gospodarczego na terenie Gdyni, ponadto określił cel i zadanie konferencji — Następnie wygłosił przemówienie p Prezes Pomorskiej Izby Skarbowej Kossjor nakreślając z doskonałą znajomością wszystkich zagadnień gospodarczych Pomorza — jego położenie ekonomiczne i scharakteryzował sytuację z punktu niedomagań ustawodawczych w dziedzinie skarbowości, podkreślając z naciskiem że naprawa tej ustawy będzie należeć do przyszłego sejmiku, który sprawy natury gospodarczej obejmie swą tak konieczną opieką, co przyczyni się do naprawy ciężkiego kryzysu gospodarczego, które Państwo nasze wraz niemal z całym światem obecnie przechodzi — W dalszym ciągu wyraził konieczność harmonijnej współpracy i pełnego zaufania obywatela do władz skarbowych i naodwrot, gdyż tylko taki stosunek będzie korzyścią tak dla obywateli jak również Skarbu Państwa — Następnie sekretarz Towarzystwa Kupców Samodzielnych p inż Rostatt odczytał memoriał sfer gospodarczych Gdyni, podkreślający ciężkie położenie życia gospodarczego i zawierający prośbę o złagodzenie ciężarów podatko-

wo — skarbowych dla Gdyni — Memoriał ten podpisany przez przedstawicieli sfer gospodarczych miasta Gdyni, złożył p Prezes Mucha na ręce p Prezesa Pomorskiej Izby Skarbowej Kossjora,

P Prezes Kossjor zapewnił, że memoriał ten jaknajsumienniej przestudjuje i co będzie w jego kompetencji uczyni, względnie przedłoży go władzom przełożonym z jaknajbardziej poparciem — Następnie wypowiadali się w sprawach skarbowo — podatkowych przedstawiciele sfer gospodarczych w Gdyni apelując do p Prezesa Izby o poparcie i przychylnie traktowanie w ciężkim położeniu znajdującej się Gdyni, która przy ciśnieniu silnej konkurencji Gdańska, nie może bez pomocy czynników miarodajnych nie tylko się rozwijać, lecz nawet z trudem vegetuje

W obszernej dyskusji zabierali głos pp: Mikołajczyk, z ramienia kupiectwa, Kowalski, Koła Drobno Kupiectwa Gdyni, Badiąg, branża żelazniana, Kąkol, rybołówstwo, inż Bielawski, przemysł, prezes Nowacki, przemysł i związek właścicieli nieruchomości, inż Rostatt, Zakoński, cech rzeźniczy, Łobocki, handel oraz dyr Izby Przemysłowej — handlowej w Gdyni p Kawczyński który w obszernym przemówieniu scharakteryzował obecny stan przemysłu i handlu w Gdyni

Na stawiane przez przedstawicieli sfer gospodarczych pytania odpowiedział fachowo z punktu widzenia ustawy i obowiązujących przepisów p Radca Krzewski, omawiając z wielką erudycją i znajomością wszystkich zagadnień skarbowo — podatkowych — wszystkie poruszane w dyskusji tematy

Następnie delegat Centrali Związku p Niewiakowski podziękował p Prezesowi Kossjorowi w imieniu Prezydium Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu za wzięcie udziału w konferencji, podkreślając wielkie zalety obywatelskie obecnego kierownika nawy skarbowej na Pomorzu uplastyczniające się wybitnie przez utrzymywanie kontaktu władz skarbowych z sferami gospodarczymi, co przyczynia się coraz bardziej do utrzymania pełnego zaufania i harmonii — Późem naświetlił p Niewiakowski najważniejsze postulaty handlu w związku z realizacją specjalnego programu gospodarczego dla Pomorza, nadmienając że już niektóre z wysuniętych przez Radę Zrzeszeń Gospodarczych Pomorza postulatów zostają powoli realizowane a to: sprawa rozszerzenia artykułów I-iej potrzeby, sprawa Syndykatu Hurtowników Kolonialnych w Gdyni, sprawa kredytów dla handlu itp

Na zakończenie podziękował w serdecznych słowach p Prezes Mucha p Prezesowi Kossjorowi p Radcy Krzewskiemu, delegatowi Centrali Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu p Niewiakowskiemu, p dyr Kawczyńskiemu oraz wszystkim przedstawicielom sfer gospodarczych za udział w konferencji kierując pod adresem pana Prezesa Izby Skarbowej gorący apel, ażeby wyniki tej konferencji przy usilnym jego poparciu dały jaknajbardziej realne dla Gdyni korzyści — Po zebraniu spędzono towarzyską pogawędkę z udziałem miejscowej prasy, poczem nastąpiła wspólna fotografia

Towarzystwu Kupców Samodzielnych w Gdyni z prezesem dyr Muchą na czele należą się słowa najwyższego uznania za tak sprawny organizację samej konferencji oraz za poważny na wysokości wyzniesie stojący tok obrad

Kartuzy Umarł dnia 10 grudnia sędziwy lekarz śp dr Bruski Zmarły osiadł tu zaraz po ukończeniu studiów lekarskich i praktykował w mieście naszym jako lekarz przeszło lat 50 Dla biednych był bardzo życzliwym i zawsze gorliwie nimi opiekował się Niech spoczywa w pokoju!

Lidzbark Myszy pożarły — zaoszczędzone pieniądze — Przed kilku dniami spostrzegł pewien zamożny gospodarz ze Szupa, że przechowane oszczędności, które winien był oddać do Kasy Oszczędności lub Banku na oprocentowanie, pożarły myszy Zamiast fortuny dla córki, dla której pieniądze te były przeznaczone, zostały mu tylko resztki pieniędzy papierowych Niech to więc będzie przesłogą dla przechowujących pieniądze w domu

Tczew — Wielki pożar — U właściciela majątku Classena i w Baldowie wybuchł w środę pożar Spaliła się doszczętnie stodoła z żniwem i maszyny nami rolniczymi — Pomimo bardzo utrudnionej pracy i braku wody udało się straży pożarnej uratować szopę i budynki sąsiednie

Dolna Grupa — Włamanie — W nocy z 8 na 9 grudnia włamali się niewydledzeni narazie sprawcy do mieszkania nauczyciela szkoły powszechnej w Dolnej Grupie p Kapiszewskiego i po splądrowaniu mieszkania zabrali zaledwie 25 zł gotówki Policja jest już na tropie włamywaczy

Gdynia — Wieloryby przy brzegach Polski — Rybacy pobraża polskiego zauważyli dwa wieloryby, które prawdopodobnie w pogoni za śledziami zbliżyły się do zatoki puckiej — Są to nienotowani od lat 40 goście — Wieloryby odplynęły na północ

Brodnica — W stan spoczynku — Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 listopada br przeniesiony został w stan nieczynny inspektor szkolny na powiat brodnicki, p Kozikowski

Odkryto w Brazylii 10000 nowych roślin

Nawrót medycyny i chemji do świata roślinnego sprawił, że w ostatnich czasach wyruszyły w poszukiwaniu za nowymi rodzajami roślin liczne ekspedycje, głównie do krajów podzwrotnikowych — Donosiliśmy już, że jedna z tych wypraw przyrodniczych odkryła w Meksyku bardzo ciekawe rośliny, zupełnie dotychczas nieznanne, tele patyna i peyotel — Chemik francuski Routhier zdołał wydobyć z owych roślin nowy rodzaj narkotyku, który w silniejszym jeszcze stopniu, jak opium wywołuje rozmaite fantastyczne wizje

Największą i na najszerzą skalę zorganizowaną była wyprawa do Brazylii, którą finansował sławny instytut naukowy Smithsonian w Nowym Jorku — Zasięga tego instytutu jest odkrycie pro mieni ultra-X, które rozpoczął prof Millican — Również eksperymenty rakietowe prof Goddarda to jest jego, niestety nieudane loty do stratosfery, wspierał finansowo instytut Smithsonian

Po licznych fantastycznych przygodach powróciła z Brazylii ekspedycja przyrodnicza do Nowego Yorku, chlubiąc się znakomitemi wynikami — Uczni dotarli do odległych okolic Brazylii których nie dotknęła jeszcze stopa białego człowieka — Prócz walki z klimatem i przyrodą, przede wszystkim z niezliczonymi gatunkami jadowitych wężów, zmuszeni byli przyrodnicy pokonywać opór nieufnych krajowców, na których łaskę i niełaskę byli zdani, okupując ich względy hojnymi darami — Na każdym kroku czyhały na nich straszne i często nieprzewidziane niebezpieczeństwa

Wszystkie te trudy opłaciły się sownie — Ekspedycja przywiozła z Brazylii 12000 okazów wspaniałych roślin, częściowo doskonale zachowanych lub sztucznie spreparowanych — Pobieżne badania zdobyły wykazało, że około 10000 gatunków owych roślin jest jeszcze wiedzy zupełnie nieznanych — Uczonych oczekuje teraz gigantyczna praca segregowania roślin na znane i nieznanne, oraz klasyfikacja botaniczna

Członkowie wyprawy stwierdzili, iż szereg roślin, zwłaszcza meksykańskich, posiada w sobie składniki oszałamiające — Już po krótkim pobycie w Brazylii i na granicy Meksyku przekonali się uczeni, że krajowcy umieją wydobywać z roślin zupełnie nieznaną narkotyki, posiadające znacznie większą siłę, aniżeli opium — Członkowie wyprawy obserwowali przez czas dłuższy krajowców, którzy zwykli oszałamiać się rośliną Ays buaka — W niektórych wsiach Brazylii panuje zwyczaj, że uroczyste przystrojeni krajowcy zbierają się w specjalnych dniach, aby upajać się sokiem tej rośliny i potem całymi godzinami leżą, pogrążeni w silnym śnie, w jednym, olbrzymim namiocie — W Brazylii dokonano niezwykle sensacyjnego odkrycia — Napotkano tam na całej grupie drzew, które zdawały się być otulone w obłok zagadkowego dymu — Okazało się, że dym ten pochodzi z parowania soków rośliny — Dokonano zdjęć fotograficznych, które potwierdzają to dziwne odkrycie — Instytut Smithsonian zamierza ogłosić odkrycia naukowe owej ekspedycji w ramach obszernej publikacji — W najbliższej przyszłości wyruszy nowa wyprawa naukowa do Brazylii

Z diecezji

Święcenia subdiakonatu

W niedzielę dnia 7 grudnia odebrali z rąk JE Najprzewielebniejszego Ks Biskupa Ordynariusza, Majewski Grzegorz, Makowski Roman, Miętunia subdiakonatu następujący ks ks klerycy:

Broniszewski Tadeusz, Buniłkowski Stefan, Czaplński Bernard, Deskowski Eryk, Dziecisz Leon, Glock Otton, Kabattek Walerjan, Kalinowski Paweł, Klinkosz Alojzy, Klonowski Feliks, Krzywdziński Franciszek, Labon Józef, Landmesser Edmund, Lemańczyk Józef, Liss Arkadiusz, Majewski Grzegorz, Makiwski Roman, Miętunia Antoni, Preiss Mieczysław, Racki Czesław, Sojkowski Feliks, Szyński Paweł, Thiel Jan, Trepa Feliks, Troszyński Antoni, Żurek Stanisław

Z katedry

W uroczystość Niep Poczęcia Najsw Marji Panny odprawił uroczystą jutrznię ks kan Sawicki Pontyfikalną sumę celebr. Najdostojniejszy ks Biskup Sufragan; kazanie wygłosił kaznodzieja tumski ks kan Kurowski

Wesoły kącik

Złościwy

— No, jak się panu podobała moja mowa? Prawda, że zakończenie było wspaniałe?

— Tak, było wspaniałe, ale stanowczo za późno

Dobry wybór

Kupiłam sobie dziś materiał na suknię: za miesiąc wychodzę zamaż!

„A to niespodzianka! A czy zrobiła pani dobry wybór?“

„Spodziewam się: metr po 60 zł!“

Redaktor odpowiedzialny: Bonifacy Chmielewski, Chojnice
Drukiem drukarni „Dziennika Pomorskiego“ w Chejnicach
Władysław, Juliusz Schreiber; Chojnice

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 12. grudnia 1930 r.

Śmierć zabrała

w pełni życia, bo po ukończeniu 42 roku życia znanego obywatela tutejszego, śp. Alojzego Łyczewskiego, właściciela restauracji przy ulicy Człuchowskiej — Był on dawniej gorliwym członkiem szeregu organizacji, w ostatnim czasie z powodu choroby nie mógł się udzielać — Śp. Ł. był naszym celem z zawodu później jako inwalida wojenny przeszedł do innego zawodu — Ciosem tym ciężko dotkniętej rodzinie wyrażamy szczere współczucie — N. o. w pokoju

Alojzy Łyczewski, członek Tow. Mężczyzn Katolików parafji chojnickiej zmarł dnia 10 bm — Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek dnia 15 bm o godzinie 10-tej — O liczny udział członków w pogrzebie prosi Zarząd

Ostrzeżenie

W powiecie naszym od dłuższego czasu krąży niezliczona moc przeróżnych agentów, firm niemieckich, którzy wszelkimi sposobami miejscowym rolnikom polecają fabrykaty tych firm, szczególnie centryfugi i maszyny do szycia — Agenci chwyciły się oszukańczych sztuczek — Sprzedają maszyny stare, lecz odnowione, pomalowane i dlatego tańsze — Żądać należy na każdą maszynę długoletniej gwarancji, najmniej lat 15 i to od fabryki, a nie od agenta — Kupujcie tylko od osób sobie znanych — Czas najwyższy by policja nasza zainteresowała się owymi osobnikami którzy patentu nie płacą, zezwolenia na sprzedaż domokrężną nie mają, a przywożą maszyny na samochodzie, objeżdżają wsie i osady handlując i oszukują ludzi

Z okazji Propagandy „Miesiąca Pomorza”

w dalszym ciągu złożyli datki:
P Kalkowski imieniem urzędników kolejowych jako pierwszą ratę 117,80 zł
P Ulandowski imieniem urzędu sądowych 8,70 zł
P T Towarzystwo Polek Koło Chojnice 50,00 zł
Pracownicy Agencji Celnej P K P 11,25 zł
Pracownicy Urzędu poczt Chojnice dworzec 9,40 zł
P Draśpa nauczyciel Przymuszewo 8,55 zł
P Dreher kier kina ze sprzedaży biletów 40,00 zł
Za powyższe datki składa Komitet ofiarodawcom w imieniu Ziemi Pomorskiej staropolskie Bóg zapłać

Równocześnie uprasza Komitet aby gotówkę ze sprzedaży nalepek Propagandy Miesiąca Pomorza odstawiono jaknajwcześniej na ręce skarbnika p. Cwiejkowskiego N P Chojnice Komitet Propagandy Miesiąca Pomorza

Poszukiwani

Władze policyjne poszukują za kradzieżami z włamaniami, 23 letniego Jakóba Kusego, oraz 24 letniego Edmunda Woźniaka, obydwoj bez stałego miejsca zamieszkania

Egzaminy dla rzemieślników

Rzemieślnicy powinni się poddać egzaminom mistrzowskim — W myśl brzmienia obowiązującej ustawy przemysłowej po dniu 15 grudnia, żadnemu ze rzemieślników, który nie posiada tytułu mistrza odnośnego zawodu nie będzie wolno utrzymywać terminatorów — Po tym terminie zatem będą pozbawieni prawa zatrudnienia w swych zakładach uczniowie wszyscy rzemieślnicy, którzy dotychczas nie poddali się egzaminom mistrzowskim w Okręgowych Izbach Rzemieślniczych

Rowerzysta najechany wozem

Dnia 9 bm w południowych godzinach najechany został na Rynku wozem rowerzysta p. W. K. Odniosł on ogólne potłuczenie i dotkliwie okaleczenie prawej ręki, przyczem rower został doszczętnie połamany — Kto ponosi winę wykażą dochodzenia

Kradzież roweru

Onegdaj skradziono p. Hamerskiemu z Grunbergu z przed oberży p. Jażdżewskiego w Chojnicach rower męski Złodziej wykorzystał chwilę nieobecności właśc. roweru, gdyż po kilku min p. Hamerski wrócił, roweru jednak już nie było Policja wdrożyła energiczne śledztwo

Dekret o mieszkaniach służbowych nauczycieli szkół powszechnych

Ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z mocą ustawy w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 lutego 1922 rku o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół powszechnych — Nowe rozporządzenie zawiera postanowienie, że gmina i obszar dworski mają obowiązek dostarczyć bezpłatnie mieszkań nauczycielom publicznych szkół powszechnych — Nauczyciel może nie przyjąć dostarczonego mu mieszkania, znajdującego się w budynku nie przeznaczonym na cele szkolne — Gdy gmina lub obszar dworski nie dostarczą nauczycielowi mieszkania, należy wypłacić nauczycielowi dodatek za mieszkanie w wysokości i na zasadach określonych dla funkcjonariuszy państwowych — W razie nie spełnienia przez gminę lub obszar dworski obowiązków, nałożonych powyższem postanowieniem, skarbowi państwa przysługuje prawo potrącenia zalegających sum pieniężnych z dodatku do podatków komunalnych i z udziału samorządów w podatkach państwowych pobieranych przez kasy skarbowe a to w celu wyłączenia nauczycielom publicznych szkół powszechnych zaległego dodatku na mieszkanie

Ferje świąteczne

Ferje świąteczne Bożego Narodzenia w szkołach, ze względu na przypadającą 21 grudnia niedzielę, rozpoczną się w tym roku dnia 20 bm tj w sobotę po zajęciach szkolnych i będą trwały do 2-go stycznia 1931 r włącznie

15 milionów zł dla bezrobotnych

Rada Ministrów wyasygnowała 15 milionów złotych z budżetu Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej na zasiłki dla bezrobotnych — Z kwoty tej korzystać będą fundusze dla bezrobotnych, które uzyskają możliwość wypłacania zasiłków bezrobotnym i będą miały zapewniony dopływ środków w okresie sezonowego wzrostu bezrobocia, aż do końca lutego

Stare monety polskie

Powiatowa Komenda P P w Brodach uzyskała informacje, że Piotr Korol, gospodarz w Jasienowie, pow Brody w czasie orki z początkiem października br na swem polu wyrosł 130 sztuk monet srebrnych, pochodzących z czasów Zygmunta III, Jana Kazimierza, Jana III Sobieskiego Karola Gustawa, Frydryka Wilhelma, Leopolda i szwedzkie — Pieniądże te sprzedał następnie handlarzowi monet w Brodach Jakóbowi Mizesowi — W czasie dochodzeń Mizes złożył kupione przez siebie monety na posterunku P P w Brodach z oświadczeniem że ofiarowuje je na rzecz Muzeum Podolskiego w Tarnopolu bez wynagrodzenia i prosi, by nazwisko jego było wpisane w pamiętniku jako ofiarodawcy tych monet — Monety te posterunek P P w Brodach przedłożył miejscowemu starostwu

Znaczenie wychowawcze „Miesiąca Pomorza”

W odbywającym się obecnie „Miesiącu Pomorza” chodzi o cele poważniejsze, a zwłaszcza o taką ważną i potrzebną daninę na rzecz obrony Pomorza przed niemieckimi zakusami — Pragnieniem inicjatorów „Miesiąca Pomorza” jest obudzić nie myśli państwowej wśród rzesz, jest wytworzyć nie polskiej świadomości co do stanu polskiego posiadania i praw naszych do morza

Państwo nasze zdobyło sobie prawo do stawania w rzędzie pierwszych mocarstw świata, ale fakt ten nie daje nam gwarancji co do trwania tego stanu rzeczy w przyszłości — Bądźmy szczerzy: nie dają go nam i sojusze — Bo pamiętać należy o tem, że układem stosunków w tej dziedzinie rządzi nie sentyment, lecz interes, a zatem trwałe będą nasze sojusze dopiero wtedy, gdy będziemy naprawdę potężni i okażemy gwarancję potęgi w przyszłości — A na przyszłość trzeba zapracować

I tu obowiązek spoczywa nie na rządzie, nie na jednostkach, lecz na masach — Każdy z nas musi być państwotwórcą, by Polska była potęgą — Każdy z nas musi rozumieć, czuć i chcieć, a wtedy będzie prawdą, że „Polska — to wielka rzecz”

Wspólne uzgodnione dążenie do potęgi wytworzy niezbędną i niezawodną atmosferę rozrostu naszego państwa, wszak to, nie co innego jest tajemniczą siłą pozornie pokonanych Niemiec — Póki duch w tym narodzie jest taki, że pierwszym obowiązkiem każdego obywatela jest działanie państwowe, nie lęka się on nawet tak strasznych porażek — Przeciwnie, już dziś wytwarza atmosferę zbliżającego się odwetu — I odwet ten czeka nas niewątpliwie w tej czy innej formie — Ale by forma ta była właśnie inna, to znaczy, by odbudowująca się Polska mogła uniknąć nieszczęścia wojny, muszą Niemcy widzieć, że jesteśmy wielką siłą duchową, że już teraz, że w każdej chwili tworzymy jeden trwały front, że uzbrojeni jesteśmy nie tylko w armaty, ale i w wolę zwycięstwa

Codziennie uczynić coś dla państwa, uświadomić państwowo siebie lub kogoś, złożyć dziesięć groszowych dałek na fundusz obrony naszych zagrożonych ziem — to może każdy — Niechże więc każdy chce i niech rozumie, że od tego zawisł, niepodległy i mocarstwowy byt Polski — Nie powtórzmy przecież błędów przeszłości, nie rzucimy losu kraju na szalę naszych osobistych korzyści — Tylko starajmy się wszystko wspólnie pojąć, do wszystkiego iść razem i razem czuć, że **Pomorzanie jest rdzennie polskie i że mamy do niego wszelkie istotne prawa** — A tam, gdzie idzie siła przed prawem, musimy mieć silną pięść i odwagę pokazania jej tym, którzy w swym szowinizmie posunęli się tak daleko, że zatarali poczucie sprawiedliwości i zdolność ludzkiego poglądu na sprawy międzynarodowe

Stworzymy przeciw nim barykadę potężniejszą, niż ich oręż, bo zbudowaną na słuszności i prawie, a umocnioną niezłomną wolą Narodu — „Miesiącu Pomorza” ma być etapem na drodze ku takiemu pojmowaniu obowiązków obywatela. Niechże codziennie znaczy się jakimś wyrzeczeniem na rzecz Pomorza, codziennie tworzącą myślą, codziennie poznaniem prawdy — Czytajmy o Pomorzu i mówmy o niem; chciejmy się dowiedzieć jak naj-

więcej, stańmy się pomorskimi patriotami i kochajmy nasze morze i uczynimy wszystko, by miało siłę gospodarczą i orężną, by mogło bogacić Polskę i obronić ją — Apelujemy dziś do wszystkich: **otoczyć gorącym uczuciem sprawę Pomorza**, poprzyjcie ją wolą i czynem

Złóżcie ofiarę dla Pomorza, a przez nie dla siebie samych — Wszelkie datki przyjmuje Komitet Wykonawczy „Miesiąca Pomorza” — Poznań Fredry 7, Przekazywać je można na konto „Miesiąca Pomorza” w PKO nr 213,298 — Kupujcie 10-groszowe nalepki, które nabywać można w urzędach pocztowych i na dworcach kolejowych, oraz w komitetach miejscowych, powiatowych i wojewódzkich „Miesiąca Pomorza”

Berlin o ustąpieniu posła Knolla

W tutejszych kołach politycznych żywo komentują konsekwencję niespodziewanego ustąpienia posła Knolla — Jako możliwych jego następców wymieniają b. min Twardowskiego, min Zaleskiego oraz wicemin Wysockiego

O tym ostatnim „Voss Ztg” pisze, że należał do przychylnego Niemcom ugrupowania pisarzy krakowskich

Posel Knoll opuścił Berlin na dni kilka

Przed wyjazdem został przyjęty przez v Bülowa

Sukcesy polskiej śpiewaczki w Anglii

Znana polska śpiewaczka, Olga Olgina, powróciła w tych dniach z koncertów w Anglii, gdzie już w roku ubiegłym występy jej uwieńczyły wielkim powodzeniem — Obecnie zaproszoną była p. Olgina do współudziału w koncertach symfonicznych The Choral and Orchestral Union of Glasgow — Na koncertach tych wykonała artystka koloratury arje operowe z towarzyszeniem The Scottish Orchestra, oraz pieśni Szopena, Karłowicza, Rózyckiego, Młynarskiego, Noskowskiego i in. polskich kompozytorów

Poziom artystyczny tych koncertów jest bardzo wysoki — Orkiestra złożona z 80 osób, ma w swym składzie najlepszych szkockich symfonicznych, a do dyrygowania zaproszeni są wybitni dyrygenci — W charakterze solistów przesuują się rzadko śpiewacy zagraniczni — Udział polskiej śpiewaczki obudził więc zrozumiałe zainteresowanie — Licznie zebrana publiczność darzyła „polskiego słowika” owacyjnymi oklaskami, zmuszając p. Olginę do naddatków

Prasa angielska, zamieszczając portrety polskiej śpiewaczki, podnosi z uznaniem jej walory głosowe, precyzyjną koloraturę, nadzwyczajną muzikalność i uczuciową interpretację

Poza koncertami w Glasgowie, śpiewała p. Olgina na specjalnym przyjęciu urządzone przez ambasadora polskiego w Londynie p. K. Skirmunta gdzie przybyła elita towarzystwa londyńskiego i przedstawiciele dyplomacji zagranicznej

RUCH W TOWARZYSTWACH

Katolickie Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży żeńskiej — Dziś o godzinie 8 wieczorem odbędzie się w szkole powszechnej zebranie plenarne — Wykład wygłosi p. profesor Marszałek

Sprawie służ! Zarząd

Zebranie Z Z P Oddział Robotników i Rzemieślników odbędzie się w sobotę dnia 13 bm o godzinie 7-jej wieczorem w lokalu pana Seydy — O liczny udział członków prosi Zarząd

Męskie Towarzystwo św. Wincentego a Paulo — W niedzielę dnia 14 bm o godzinie 16 zebranie w klasztorze, na które Szan. członków uprzejmie się zaprasza Zarząd

Zw. Inwalidów Rzplitej Pol. Koło Chojnice — Zebranie miesięczne w niedzielę dnia 14 bm o godzinie 1 w południe — O liczny udział członków uprasza Zarząd

Towarzystwo Handlowców Chojnice — Walne zebranie odbędzie się w poniedziałek dnia 15 bm o godzinie 20-tej w lokalu pana Koperskiego Pomorzanka — O ile na zebranie to nie stawi się statutem przewidziana ilość członków odbędzie się prawomocne zebranie 30 minut później — Przybycie wszystkich członków konieczne Zarząd

Za tak liczne dowody współczucia, okazane z powodu zgonu mej drogiej ciotki

ś. p.

Jounny Jeleniewskiej

wyrażam moje najserdeczniejsze podziękowanie.

Aleksander Marceli Jeleniewski.

Chojnice, dnia 12. grudnia 1930 r.

Obwieszczenie

Postępowanie układowe dotyczące kupca Pawła Felskiego z Brus umarza się.

Chojnice, dnia 2. grudnia 1930.

Sąd Powiatowy.

Uchwała

W sprawie postępowania zapobiegawczego firmy Zygryd Brzoskowski z Brus zatwierdza się układ zapobiegawczy przyjęty przez wierzycieli dnia 9. grudnia 1930. Równocześnie uchyla się postępowanie.

Chojnice, dnia 9. grudnia 1930.

Sąd Powiatowy.

Licytacja przymusowa

W sobotę, 13. bm. o godzinie 10-tej sprzedam w Chojnicach w lokalu licyt. ul. Człuchowska 29, najwięcej dającemu za gotówkę:

15 tuz. koszul zimowych
Winkowski
komornik sądowy

Przetarg przymusowy

W sobotę, 13. XII. br. o godzinie 10-tej sprzedam w Chojnicach w sali p. Jazdzewskiego najwięcej dającemu za gotówkę:

materiały na płaszcze, obrusy, 1 tarczówkę.
Przy ulicy Gdańskiej nr. 6 o godz. 11-tej
1 aparat do odkurzenia.
Przy ul. Dworcowej nr. 44 o godz. 12-tej
1 wóz roboczy.

W. Kowalski
komornik sądowy
Chojnice.

Przetarg przymusowy

W sobotę, 13. XII. br. o godzinie 10-tej sprzedam w Chojnicach najwięcej dającemu za gotówkę:

1 pianino
1 szafę do książek
1 biurko
1 fotel
1 bufet
5 kanap
meble do pokoju męsk.

Reflektanci zechcą się zgłosić w moim biurze przy ul. Strzeleckiej 38 o godz. 9.30

Szeleziński
komornik sądowy

Przetarg przymusowy

W sobotę, 13. b m. o godzinie 11-tej sprzedam w Chojnicach najwięcej dającemu za gotówkę:

1 maszynę do pisania marki „Remington“ prawie nową, większą ilość tapet, pocztówki, papier do pakowania, listwy, ramy, bloki rysunkowe, koperty, atrament w but., ołówki, zeszyty i t. d.

oraz 1 lustro, 1 szafę, 1 wagę decymalną, 1 maszynę do papieru.

Zbiórka licytantów w hotelu Priebe.

Szeleziński
komornik sądowy

Książki :—: Obrazy

Polecamy na gwiazdkę:

Wielki wybór torebek damskich i dla dzieci, ostatnie nowości, portmonetki, portfele, papierośniczki, teki, plecaki. Kasetki, kałamarze, podkładki na biurko, teki z przyborami do pisania, piórka wieczne, albumy do poezji i pocztówek w skórcie i płótnie koszyki do kwiatów, figury alabastrowe, wazony, manicury, skrzynki z przyborami do szycia, szachy i różne gry dla dzieci i dorosłych. Zabawki w wielkim wyborze, konie na bieżniach obciążone skórą, wózki dla lalek, strój choinkowy

Księgarnia Dziennika Pomorskiego

August Müller, Chojnice

Najstarszy i największy skład jubilerski na miejscu

Artykuły złote i srebrne
Najmodniejsze nowości w biżuterii

Zegarki damskie i męskie najlepsze marki po wszelkich cenach. Artykuły podarunkowe nikielowe, mosiężne i posrebrzane. Obrączki ślubne, artykuły optyczne, sztuczne alpak., posrebrzane i czyste srebrne Bogaty wybór kryształów białych i kolorowych

Reparacje, wprawianie brylantów oraz rytownictwo wykonuje się akuratanie.

Uwaga!

Na wielką

Uwaga!

Sprzedaj Gwiazdkową firmę Juliusz Schreiber

Chojnice - Rynek 17

przybyłem

z wielką

karuzelą

dla dzieci

Nin. proszę zacnych Rodziców z okazji sprzedaży gwiazdkowej korzystać i zarazem przyprowadzić moich małych przyjacieli na przejażdżkę karuzelą.

Zaprasza

Sw. Mikołaj.

Koń - sprzedaż

W sobotę dnia 13. grudnia 1930 r. o godz. 11.15 sprzedany będzie na publicznej licytacji 1 koń służbowy przy ul. Strzeleckiej Nr. 15.

Inspektorat Straży Granicznej

Polecam

Flundry
Sielawki
Bytlingi

Sledzie opiekane
młogi - moskaliki
Robert Freiwald
Nast. Richter

FILM!

Każdy kto się interesuje filmem bez względu na wiek i zawód niech poda swój adres i znaczek na odpowiedź

„Empefilm“ Kraków. Poszukujemy zdolnych odpowiedzialnych osób celem uruchomienia oddziałów w całej Polsce.

Piekarnia

w biegu z urzędem i mieszkaniem, z kolonjalką lub bez do wydzierżawienia od gospodarza.

Orczykowski,
Bydgosz - Jachcice
Saperów 10.

Plecaki

poleca
Księgarnia
Dzien. Pomorskiego.

Dziewczyzna

czysta z dobrem gotowaniem, może się zgłosić. Adres wskaże ekspedycja „Dzien. Pom.“

Poszukuje się od zaraz młodszej

dziewczyny

na cały dzień.
M. Wilkowska,
skład kapeluszy damskich.

Nadszedł i polecam pełnotłusty

ser limburski i romadur

R. Freiwald nast. Richter

Poszukuje od zaraz

slużącą

i panienkę nadającą się do bufetu.

Jan Bieda
restaurator
Dworca chojnickiego.

Skład

zaprowadzony w Ryнку do oddania

Zgłoszenia piśmienne do ekspedycji „Dziennika Pomorskiego“

pod „skład“.

Służąca

może się zgłosić

Sawicka,
ul. Druga,
róg Gockowskiego.

KINO NOWOŚCI

Dziś w piątek dn. 12 bm.
o godz. 8.15

Najpotężniejsze, sięgające do głębi dusz ludzkich, arcydzieła europejskie pod tyt.

Nie pożądaj żony

bliźniego twego

(Powrót z niewoli)

Tragiczne przeżycia dwóch jeńców wojennych wśród bezkresnych pól Sybiru.

W rolach głównych sławy ekranów

Dita Parlo, Gustaw Fröhlich,
Lars Hanson.

Dwoje przyjaciół i . . . Kobieta . . .
Tragiczny trójkąt . . .! Są dwa uczucia między kłórnymi mostu zbudować nie sposób:
Przyjaźń i miłość

Ceny zwykłe! Sala dobrze ogrzana!